

ಭಾರತೀಯರ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳು

ಹೋಳಿಕೋತ್ಸವ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಂಗಪ್ರಿಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಃ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ನಂ. 37/8, G4, ಲೀಸಾ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್,

4ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 27.

ದೂರವಾಣಿ: 2227 8231, Mob: 9448078231, 9591470345

Email : bspllg@gmail.com; web; www.bharathasamskruthi.com

Title : **HOLIKOTSAVA – Under Bharatiyara Habba Haridinagalu-**
A collection of festivals of India, written by Sri Sri Rangapriya Sri Sri: and published by Bharatha Samskruthi Prakashana, Bangalore.

Under the guidance of His Holiness Sri Sri Rangapriya Swamiji

ಶ್ರೀರಂಗ ಮಹಾಗುರುಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ
ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

E-Edition : November 2015

pages : 20 + 2

Price: Rs. 15-00

© with publisher

Published by :

Bharatha Samskruthi Prakashana

No. 37/8 G4, Leesa Apartment, 4th Cross,
Lalbagh Road, Bangalore - 27,

Phone: 22278231, 26765381, Mobile: 9448078231, 9591470345

URL: www.bharathasamskruthi.com, email: bspllg@gmail.com

Copies available at :

Bharatha Darshana,

No. 163, Manjunatha Road, 2nd block,

Thyagaraja Nagar,

Bangalore - 560 028 Ph : 26765381

Printed by :

Laser Line Graphics

Bangalore - 560 027 Ph: 22278231

ಹೋಳಿಕೋತ್ಸವ, ಹೋಳೀಹಬ್ಬ, ವಸಂತೋತ್ಸವ

ಹೋಳಿಕ, ಹೋಳಿಕ, ಹೋಳೀ, ಫಾಲ್ಗುನಿಕಾ, ವಸಂತೋತ್ಸವ, ಕಾಮನಹಬ್ಬ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ಹಬ್ಬ ಭಾರತದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪರ್ವ. ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ದಿವಸ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದರೂ ಆಚರಣೆ ಮಾತ್ರ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸಂತಪಂಚಮಿ (ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ ಪಂಚಮಿ)ಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೂ ಫಾಲ್ಗುನ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯಂದೇ ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಚರಣೆ. ಸೌದೆಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುಡುವುದು, ಗುಲಾಬಿವರ್ಣದ ನೀರನ್ನು ಎರಚಾಡುವುದು, ಸಂತೋಷ-ಸಂಭ್ರಮದ ಕುಣಿದಾಟ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ವಂಗದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಡೋಲೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯೂ ಇದೆ.

ಹಬ್ಬದ ಕಾಲನಿರ್ಣಯ: ಫಾಲ್ಗುನಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ಹಬ್ಬ ಇದು. ಆದರೆ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ಸಾಯಂಕಾಲ ಭದ್ರಾ ಎಂಬ ಕರಣ ಇರಬಾರದು. ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಾರನೆಯ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಇದ್ದರೆ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ. ಹಿಂದಿನ ದಿವಸ ಭದ್ರಾದೋಷವಿದ್ದು ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೆ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯು ಬಂದಿರದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯು ಮೂರುಪ್ರಹರಗಳ ಕಾಲ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ಹೋಳೀಹಬ್ಬ. ಪ್ರಥಮೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹಿಂದಿನ

ದಿವಸ ಭದ್ರೆಯ ಪುಚ್ಚವನ್ನು ಅಥವಾ ಮುಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭದ್ರಾಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಳಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಹಗಲು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೋಳಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸಬಾರದು.

ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳು:

ಹೋಳೀಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಕಥೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು. ಕಥೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಹಬ್ಬದ ತತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಧಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಾಶ ಬೀರಲ್ಪಡುವುದು.

ಒಂದು ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹೋಳಿಕಾ ಎಂಬುವವಳು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಗಳ ಸೋದರಿ. ಮಹಾಮಾಯಾವಿನಿ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳು, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೂ ದೇಹಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಒದಗದಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ದೈತ್ಯರಾಜ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಮಹಾವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ನಾನಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಆಗ ಆತನು ತನ್ನ ಸೋದರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು: ನೀನು ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೋ, ಆಗ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವನು, ನೀನು ಎಂದಿನಂತೆ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಗೆ ಬರುವೆ. ಅಣ್ಣನ ಆಣತಿಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಹೋಳಿಕೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಲು ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು, ಅದರಂತೆಯೇ ಬೆಂಕಿಯು ಹಚ್ಚಿಸಲ್ಪಡಲು ಪರಿಣಾಮವು ಹೋಳಿಕೆಯು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಯಿತು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದ ಯಾವ ತಾಪಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದೆ ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಬೆಂಕಿಯ ಝಳದಿಂದ ಹೋಳಿಕೆ ಸಂತಪ್ತಳಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ರಾಕ್ಷಸರು ಆಕೆಯು ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಮೇಲಿನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಹೋಳಿಕಾ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಮೂಳೆಗಳೂ ಉಳಿಯದೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದಳು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬೂದಿಯ ರಾಶಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಭಗವಂತನ ಭಜನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಹೋಳಿಕಾ ಎಂಬ ಆ ದುಷ್ಟರಾಕ್ಷಸಿಯು ತನ್ನ ಪಾಪಕರ್ಮಕ್ಕೆ

ಫಲ ಅನುಭವಿಸಿ ಸತ್ತುರುಷನ ರಕ್ಷಣೆಯಾದುದರ ಸ್ತೂತಿಗಾಗಿ ಈ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸುಡುವ ಹಬ್ಬ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೃಥು ಅಥವಾ ರಘು ಎಂಬ ರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ “ಢುಂಢಾ” ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಸಂಹಾರದ ಸ್ತೂತಿ ಅದು. ಆ ದುಷ್ಟರಾಕ್ಷಸಿಯು ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಯಾರೂ ಕಾಣದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂದುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು, ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ರೋಗಗ್ರಸ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಪ್ರಾಣಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮಾಯಾವಿನಿಯಾದ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಹಾಕಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಮಾಲೀ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸರಾಜನ ಪುತ್ರಿ. ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಕಠೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಯುವಕರಾದ ಅಥವಾ ವೃದ್ಧರಾದ ಮನುಷ್ಯರು, ದೇವತೆಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯಿಂದಲೂ ತನಗೆ ಮರಣವುಂಟಾಗಬಾರದೆಂದು ವರವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಮಕ್ಕಳು ತನ್ನನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿಯಾವು? ಎಂದು ಆಕೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಳು. ವಸಿಷ್ಠಮಹರ್ಷಿಯ ಮೂಲಕ ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ರಾಜನು ಆಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಕಲು ಚಂಚಲಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಾಲಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ಆಕೆಯು ಹೆದರಿ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಓಡಿಹೋಗುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ರಾಜನು ಫಾಲ್ಗುನಮಾಸದ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯಂದು ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಬಾಲಕರು ಹುಚ್ಚುಹುಚ್ಚಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಕೂಗುತ್ತಾ ಸೌದೆ, ಕಸ, ಕಡ್ಡಿ, ಬೆರಣಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ. ಬಾಲಕರು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಲು ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಭಯಗ್ರಸ್ತಳಾಗಿ ಮನುಷ್ಯಲೋಕವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದಳು. ಆದರೆ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಈ ಹೋಳಿಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವ ರೂಢಿ.

ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಥೆ-ಶಿವನು ಮಾಡಿದ ಕಾಮದಹನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ತಪಸ್ಸಿನ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ರುದ್ರದೇವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಆ ಕಾಮದೇವ. ಆತನ ಲಲಾಟದಿಂದ ಬಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಕಾಮದೇವನು ಬೂದಿಯಾದ ಕಥೆ ಎಲ್ಲ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲೂ

ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಮದಹನದ ಸ್ತೂತಿಗಾಗಿ ಅಂದು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಸುಡುವ ಪದ್ಧತಿಯುಳ್ಳ ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ.

ಇದನ್ನು ಋತುವಿನ ಹಬ್ಬ, ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ಸುಡುವ ಹಬ್ಬ, ಅಥವಾ ಕಾಮನನ್ನು ಸುಡುವ ಹಬ್ಬ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವುದುಂಟು.

ಹೋಳಿಕಾ ಅಥವಾ ಹೋಳಿಗೆ ಎಂಬ ಭಕ್ತವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿ ಪ್ರಸಾದರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಹಬ್ಬವಾದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಳಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಮಹಾದೇವನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಚರಿಸುವಂತೆಯೇ ಅಂದು ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಆವಾಹನಮಾಡಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಆತನ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಮಾವಿನ ಹೂ ಚಿಗುರುಗಳನ್ನು ಅಂದು ತಿನ್ನುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಉಂಟು. ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಹಬ್ಬವನ್ನೇ ಕಾಮನ ನಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಕಾಮದೇವನ ಅನುಗ್ರಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವುದು ವಿಶಿಷ್ಟಪದ್ಧತಿ. (ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಮನು ಕಾಲಭೇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಭೇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ, ಪೂಜ್ಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.)

ಫಾಲ್ಗುನಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಹಬ್ಬವು ಫಾಲ್ಗುನಿಕಾ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೋಳಿಕಾ ಮುಂತಾದುವು ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಅಥವಾ ಭಕ್ತ ವಿಶೇಷದ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಂದ ಹೆಸರುಗಳು. ವಸಂತದ ಮಿತ್ರನಾದ ಕಾಮದೇವನ ಪೂಜೆನಡೆಯುವುದರಿಂದ ವಸಂತೋತ್ಸವವೆಂದೂ ಕಾಮನ ಹಬ್ಬವೆಂದೂ ಇದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಕಾಮದಹನದ ಹಬ್ಬವೇ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಮನಹಬ್ಬ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಉತ್ಸವದ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನ:

ಈ ಹಿಂದೆ ಗಮನಿಸಿರುವಂತೆ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿವೆ. ವಂಗದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಡೋಳಾಯಾತ್ರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದು ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಥವಾ ಐದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಹಬ್ಬವು ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ಫಾಲ್ಗುನಶುದ್ಧಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಂಟಪದ

ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿದೇವರು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಗೋವಿಂದನ ಪ್ರತಿಮೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಹದಿನಾರು ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಂಟಪದ ವೇದಿಕೆಯಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವರಿಗೆ ಪಂಚಾಮೃತ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ ತೊಟ್ಟಿಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಏಳುಬಾರಿ ತೂಗಬೇಕು. ಉತ್ಸವದ ಮೊದಲನೇ ದಿವಸ ಹಚ್ಚಿದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಬ್ಬವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ತೂಗಬೇಕು. ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನು ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಿಮಾತಿಥಿಯು ಮುಖ್ಯ, ಉತ್ತರಫಲ್ಗುಣಿ ನಕ್ಷತ್ರವು ಇರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಗ ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಅಂದು ದೇವತಾಪಿತೃತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೋಷಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಹೋಳಿಯ ಧೂಳಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಮನೆಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಸಾರಿಸಿ ಶೋಭನಾಕ್ಷತೆ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯಬಟ್ಟೆಯ ಪೀಠವನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಮುಂದೆ ಚಿಗುರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಲಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸುವರ್ಣವರ್ಣದ ಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಶ್ವೇತಚಂದನವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪುಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕು. ಆ ಕಲಶದ ಮೇಲೆ ರತಿದೇವೀಸಮೇತನಾದ ಕಾಮದೇವನ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾಲಂಕೃತ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಬೇಕು. ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಪುರುಷನು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೆಂಗಸರು ಕೆಂಪುಮಣಿಗಳ ಭೂಷಣ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಚಂದನವೃಕ್ಷವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ, ಮೊಸರು, ದೂರ್ವೆ, ಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದರೆ ಆಯುಸ್ಸು ಆರೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಮೇಲೆ ಚಂದನದೊಡನೆ ಮಾವಿನ ಚಿಗುರುಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿ 'ಕಾಮದೇವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಲಿ' ಎಂದು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನಾದಿಗಳನ್ನು

ಮಾಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಭೋಜನಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪಕ್ಷವಾದ ಪಾಯಸಾನ್ನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅನಂತರ ಇಷ್ಟಬಂದ ಭೋಜನಮಾಡಬಹುದು.

ವೃತ್ತೇ ತುಷಾರಸಮಯೇ ಸಿತಪಂಚದಶಾಃ
ಪ್ರಾತರ್ವಸನ್ತಸಮಯೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ ಚ |
ಸಂಪ್ರಾಶ್ಯ ಚೂತಕುಸುಮಂ ಸಹ ಚಂದನೇನ
ಸತ್ಯಂ ಹಿ ಪಾರ್ಥ ಸತತಂ ಪುರುಷಸ್ಸುಖೀ ಸ್ಯಾತ್ ||

ಹೋಲಿಯ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಡುಂಠಾರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿದ ಹಬ್ಬ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವವರು ಮೊದಲು ಆ ರಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅನಂತರ ಆಕೆಯನ್ನು ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಪೀಡಾಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ: ವಸಂತಪಂಚಮಿಯ ರಾತ್ರಿಯಿಂದಲೇ ಹೋಲಿಕಾ ದಹನದ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸ್ನಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧನಾದ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ನೆಡಬೇಕು. 'ಸಕುಟುಂಬನಾದ ನನಗೆ ಡುಂಠಾರಾಕ್ಷಸಿಯ ಪೀಡಾಪರಿಹಾರವಾಗಲೆಂದು ನಾನು ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಹೋಲಿಕಾ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ಆ ದಿವಸಪೂರ್ತಿ ಅವನು ವ್ರತನಿಯಮದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಆ ಮರದ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಒಣಗಿದ ಸೌದೆಗಳನ್ನೂ ಬೆರಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು. ಮರದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ವಿನೋದಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಡೆದಾಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ವಿಹರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. "ಎಲೈ ಹೋಲಿಕೆಯೇ! ನೀನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿದ ಬಾಲಕರು ನಿನ್ನನ್ನು ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ, ಓ ಭೂತವೇ! ನನಗೆ ಭೂತಿ (ಸಂಪತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)ಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡು. ("ಅಸೃಕ್ಯಾಮಯಸಂತ್ಯಸ್ತೈಃ ಕೃತಾ ತ್ವಂ ಹೋಲಿ ಬಾಲಿಶೈಃ| ಅತಸ್ತಾಂ ಪೂಜಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೂತೇ ಭೂತಿಪ್ರದಾ ಭವ"||) ಎಂದು ಅರ್ಥದ ಶ್ಲೋಕದೊಡನೆ ಶ್ರೀಹೋಲಿಕಾಯೈ ನಮಃ ಎಂದು ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಆ ಮರಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿತೆಯಾದ

ರಕ್ಕಸಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. (ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಪೂತವಾದ ಜಲವನ್ನು ಪೋಕ್ಷಿಸಿ ಅನಂತರ ಸೌದೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ರಾಶೀಕರಿಸಿರಬೇಕು) ಅತ್ಯಂತ ಮೈಲಿಗೆಯ ಜನರ ಮನೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಬಾಣಂತಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಕ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಆ ರಾಶಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಆ ಅಗ್ನಿಗೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಸಂಕೋಚವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಹರಟೆ ಹಾಡು ನಗೆಯಾಟ ಕುಣಿತಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಬೇಕು.

“ತಮಗ್ನಿಂ ತ್ರಿಃ ಪರಿಕಮ್ಯ ಗಾಯನ್ತು ಚ ಹಸನ್ತು ಚ |
ಜಲ್ಪನ್ತು ಸ್ವೇಚ್ಛಯಾ ಲೋಕಾ ನಿಶ್ಯಂಕಾ ಯಸ್ಯ ಯನ್ತತಂ ||

ಪಂಚಮಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಹತ್ತು ದಿವಸಗಳೂ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ, ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸೌದೆಯಿಂದ ಹೋಲಿಕಾ ದಹನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪೂರ್ಣಮೆಯಂದು ಅಗ್ನಿಪ್ರದೀಪನ. ಗ್ರಾಮದ ಹೊರಗೆ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ರಾಜನೇ ಬಾಜಾಬಜಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೋಲಿಕಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಬೇಕು.

“ದಶಸ್ಯುಃ ಶೋಭನಾಸ್ತಾಸ್ತು ಕಾಷ್ಠಸ್ತೇಯಂ ವಿಧೀಯತೇ |
ಚಂಡಾಲಸೂತಿಕಾಗೇಹಾಚ್ಛಶುಹಾರಿತವಹ್ನಿನಾ ||
ಪ್ರಾಪ್ತಾಯಾಂ ಪೂರ್ಣಮಾಯಾಂ ತು ಕುರ್ಯಾತ್ಕಾಷ್ಠಪ್ರದೀಪನಂ |
ಗಾಮಾದ್ಯಹಿಶ್ಚ ಮಧ್ಯೇ ವಾ ತೂರ್ಯನಾದಸಮನ್ವಿತಃ ||
ಸ್ನಾತ್ವಾ ರಾಜಾ ಶುಚಿಭೂಷಾ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನತತ್ಪರಃ |
ದತ್ವಾ ದಾನಾನಿ ಭೂರೀಣಿ ದೀಪಯೇದ್ಭೋಲಿಕಾಚತಿ ||”

ಅನಂತರ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಹಾಲನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸುರಿದು ತಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಆ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೇಂದ್ರಸ್ತಂಭವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿ ಏಕಾಂತವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬೇಕು. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ದಾಳಿಂಬೆ, ಸೀಬೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ನೃತ್ಯಗೀತವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಆ ಅಗ್ನಿಗೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಆ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ರಕ್ಕಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಗೋಧಿ, ಕಡಲೆ, ಜವೆಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸಸ್ಯವನ್ನು ಆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಬೆಂಕಿಯ ಬೂದಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ತರಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಬೂದಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮೈಗೆ ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾರನೆಯ

ದಿನ ಆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಕಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಸಿನೀರುಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಉಂಟು.

ಹೀಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹೋಲಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಜನರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಆಮೋದ ಪ್ರಮೋದ ಕ್ರೀಡಾ ವಿನೋದಗಳ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕು. ಗುಲಾಬೀ ಬಣ್ಣದ ಜಲವನ್ನು ಮೊದಲು ದೇವರಿಗೂ ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಅದರ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಆ ನೀರನ್ನು ಪಿಚಕಾರಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಎರಚಾಡುತ್ತ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಬಂದಿದೆ. (ಆದರೆ ಇದು ವಸಂತೋತ್ಸವದ ಅಂಗವೇ ಹೊರತು ಹೋಲಿಕೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಲ್ಲ, ಕಾಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಹಬ್ಬ, ಕಾಮನನ್ನು ಶಿವನು ಭಸ್ಮಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಹಬ್ಬ, ಥುಂಡೀ ಹೋಲಿಕಾರಾಕ್ಷಸಿಯ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿ ಹಬ್ಬವು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ). ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಆತಂಕವಾಗಿದ್ದ ಥುಂಡೀರಾಕ್ಷಸಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಹ್ಲಾದಶಿಶುವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಹೋಗಿ ತಾನೇ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾದ ಹೋಲಿಕಾರಾಕ್ಷಸಿ-ಇಬ್ಬರ ದಹನಕ್ಕೂ ಈ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚುವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಧಿಯು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಭಂಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ದುಷ್ಟನಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ರುದ್ರನು ತನ್ನ ಫಾಲಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಪ್ರಸಂಗವೂ ಇದರಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಕಾಮನು ಸುಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಆತನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆದ ಶೋಕವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಜನರು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಆಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಹೋಳೀಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯು ಮಾತ್ರ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಪರ್ವಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಣೀ (ಉಪಾಕರ್ಮ), ದಶಹರಾ (ಶರನ್ನವರಾತ್ರ), ದೀಪಾವಳಿ, ಮತ್ತು ಹೋಳೀ-ಇವುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಬ್ಬಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು ಉಂಟು. ಯಜ್ಞೋಪವೀತಧಾರಣೆ ವೇದಾರಂಭ ಇವುಗಳು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು. “ಉಪವೀತಂ ಸಾರ್ವವರ್ಣಿಕಂ” ಎಂಬಂತೆ ದ್ವಿಜರಲ್ಲದವರೂ ಕೆಲವರು ವಿಶೇಷ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರಾವಣಿಯು (ಜನಿವಾರದ ಹಬ್ಬವು) ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳಿಗೂ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. “ದ್ವಿಜರಲ್ಲದವರಿಗೆ ವೇದಾರಂಭವು ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದ ಉಪಾಕರ್ಮವು ಸರ್ವವರ್ಣಗಳಿಗೂ ಸೇರಿದ ಪರ್ವ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ?” ಎಂದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾದ ವೇದದ ಅಧ್ಯಯನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವೇದದ ಪ್ರತಿರೂಪಗಳಾಗಿ ವೇದಗಳಂತೆಯೇ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳ ಜನರೂ ಅಧಿಕರಿಸಬಹುದು. ವೇದದ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಧ್ಯೇಯವಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯ ಹಕ್ಕು. ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳ ಜನರಿಗೂ ಅದನ್ನು ಪಡೆದು ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ಹೊಂದುವ ಅಧಿಕಾರವುಂಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಋಷಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಶಿಲ್ಪಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವವರ್ಣಗಳ ಜನರಿಗೂ ಅಧಿಕಾರವುಂಟೆಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ “ನಿಷಾದಸ್ಥಪತಿನ್ಯಾಯ”ದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. (ಆದರೆ ‘ನಿಷಾದಸ್ಥಪತಿ’ ಶಬ್ದವನ್ನು ತತ್ಪುರುಷ ಸಮಾಸವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಗೌರವ. ಕರ್ಮಧಾರಯಸಮಾಸವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ಲಾಘವ, ಆದುದರಿಂದ ನಿಷಾದಜಾತಿಯ ಸ್ಥಪತಿಯಿಂದ ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ಆ ವಾಕ್ಯದ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ. (“ನಿಷಾದಾಶ್ವಾಸೌ ಸ್ಥಪತಿಶ್ಚ”) ಆದರೆ ನಿಷಾದನಿಗೆ ವೇದಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಯಾವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲೂ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವಲ್ಲ!” ಎಂದರೆ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೂ ಅಧಿಕಾರವುಂಟು. ಆ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೂ ಆಗ ಉಪದೇಶಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದೇ ಮೀಮಾಂಸಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಷಾದಸ್ಥಪತಿನ್ಯಾಯವೆಂದು ಹೆಸರು.) ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಶ್ರಾವಣಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪರ್ವವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಶರನ್ನವರಾತ್ರ, ದೀಪಾವಳಿ, ಹೋಳಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣಗಳ ಜನರೂ

ಆಚರಿಸುವುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪರ್ವವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. (ಉಪಾಕರ್ಮದ ದಿವಸ ‘ರಕ್ಷಾಬಂಧನ’ವನ್ನು ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳವರೂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉತ್ತರಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.) ಆದುದರಿಂದ ಮೇಲ್ಕಂಡ ನಾಲ್ಕು ಪರ್ವಗಳು ಕೆಲವು ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆಯಾ ವರ್ಣಗಳವರಿಗೆ ಆಯಾ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಭಿರುಚಿಯುಂಟೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೋಳಿಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅಶ್ವಿಲವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನುಪಯೋಗಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಅದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣದವರ ಹಬ್ಬ ಮಾತ್ರವೇ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಪರ್ವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತ. ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆದರ್ಶಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹತ್ತುವುದು ಉತ್ತಮಕಲ್ಪವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. (“ನಿಷಾದಸ್ಥಪತಿ”ಯಿಂದ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯಿದೆ. ನಿಷಾದನೆಂಬುವನು ಐದನೆಯವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಅವನಿಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಧಿಕಾರ?” ಎಂದರೆ ನಿಷಾದ ಜಾತಿಯ ರಾಜನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ದ್ವಿಜನಾದ ಸ್ಥಪತಿಗೆ ನಿಷಾದಸ್ಥಪತಿ ಯೆಂದು ಹೆಸರು. “(ನಿಷಾದಸ್ಯ-ಸ್ಥಪತಿಃ” ಎಂದು ತತ್ಪುರುಷಸಮಾಸ. ಅಂಥವ ನಿಂದಲೇ ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಸ್ಥಪತಿ ಎಂದರೆ ಶಿಲ್ಪಿ. ಪಂಚಮವರ್ಣದವನಿಗೆ ಯಾವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ.)

ಹೀಗೆ ಹೋಳಿಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಿಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯಾಯಿತು. ಈ ಪರ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಶೋತ್ತರರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನವರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 1:-ಮೇಲ್ಕಂಡ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಡೋಲಾಪೂಜೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಮದೇವನ ಆರಾಧನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಮದಹನಮಾಡಿದ ಶಿವನಪೂಜೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಡುಂಡೀರಾಕ್ಷಸಿಯ ಅಥವಾ ಹೋಳಿಕಾರಾಕ್ಷಸಿಯ ಗರ್ವಭಂಜನ ದಿವಸವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದೂ ಉಂಟು, ಇವೆಲ್ಲಾ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮಿಶ್ರಣದ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಕಲಬೆರಕೆಯು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಆ ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲೇ ಕೊಂಡಾಡಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮನ್ವಧನ ದಹನ ಮತ್ತು ಹೋಳಿಕಾರಾಕ್ಷಸಿಯ ದಹನ ಇವೆರಡೂ ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎರಡು ಘಟನೆಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವೆರಡು ಸಂತೋಷಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಹಬ್ಬದ ಅಂಶವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮಿಶ್ರಣವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ದುಷ್ಟನಾದ ಮನ್ವಧನ ದಹನ ಮತ್ತು ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕೆಡಕುಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ ದುಷ್ಟರಾಕ್ಷಸಿ ಹೋಳಿಕೆಯ ದಹನ-ಇವೆರಡೂ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದುದೇ ಆಗಿವೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಎರಡು ಘಟನೆಗಳೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಘಟನೆಗಳೆಂದು ಸಂಭಾವನೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಔಚಿತ್ಯಲಾಭಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 2:- ಕಾಮದಹನ ಮತ್ತು ಹೋಳಿಕಾರಾಕ್ಷಸಿಯ ದಹನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ?

ಉತ್ತರ:- ಕಾಮನು ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿಗೆ ಭಂಗವನ್ನು ತರುವ ದುಷ್ಟವಾದ ವಿಕಾರ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಥನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು 'ಮನ್ವಧ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ("ಮನಃ ಮಥ್ನಾತಿ ಇತಿ ಮನ್ವಧಃ"). ಅದು ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರವಾದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾದ ಮಹಾಶತ್ರು. "ಇದು ಕಾಮ. ಇದೇ ಕ್ರೋಧದ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವುದು, ಎಷ್ಟು ಆಹಾರತಿಂದರೂ ತೃಪ್ತಿಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಾಪಾಪಿಷ್ಠವಾದುದು. ಇದನ್ನು ವೈರಿಯೆಂದು ತಿಳಿ." ಕಾಮ ಏಷಃ ಕ್ರೋಧ ಏಷಃ ರಜೋಗುಣಸಮುದ್ರವಃ! ಮಹಾಶನೋ ಮಹಾಪಾಪ್ಮಾ ವಿಧ್ಯೇನಮಿಹ ವೈರಿಣಂ" ಎಂದು ಶ್ರೀಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ದುಷ್ಟಪದಾರ್ಥ(ಕಾಮ)ವನ್ನು ತೆಗಳಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ತ್ರಿಗುಣಾತೀತನಾದ ಮಹಾದೇವನು ಈ ದುಷ್ಟಶತ್ರುವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಮಹಾಯೋಗೀಶ್ವರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸರ್ವರೂ ಆ ಶತ್ರುನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸಜ್ಜನರ ನೀತಿ.

ಮಹಾಯೋಗೀಶ್ವರನ ದುಷ್ಟಶತ್ರುಸಂಹಾರವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ಅದರಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಕಾಮದಹನದ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಅರ್ಥ.

ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ನಿಶ್ಚಲವಾದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಂಥ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯ ಫಲವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃಷ್ಟವಾದ ಆನಂದವೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ "ಪ್ರಹ್ಲಾದ" ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯವೂ ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಹೋಳಿಕೆಯೆಂಬುದು ಅಂಥ ಭಕ್ತಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಭಂಗವನ್ನು ತರುವ ಭೀಕರವಾದ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿ. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯಭಕ್ತರಿಗೆ ಭಂಗವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಂಥವರನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಭಾಗವತಾಪಚಾರದ ಪಾಪದಿಂದ ತಾನೇ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಭಾಗವತಾಪಚಾರದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನೂ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಹೋಳಿಕಾದಹನದ ವಿಧಿಯು ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 3:- ಕಾಮವು ಅತ್ಯಂತದುಷ್ಟವೂ ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಅತಿಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೂ ಆಗಿರುವ ಶತ್ರು ಎಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಾ ಶತ್ರುವನ್ನು ತನ್ನ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಹಾದೇವನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ಅದರಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕಾಮದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ರಾಶಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ, ಪ್ರಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಕಾಮವು ಕೆಟ್ಟಪದಾರ್ಥವಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗಳುವುದೂ ಸರಿಯಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಏಕೆ ಬಂದಿತು? ಕಾಮನು ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೇ ಅಥವಾ ಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನೇ? ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಸಂಶಯವಿತ್ತೇ? ಅಥವಾ ಅವನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಮತ ಮತ್ತು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ಮತ-ಇವೆರಡರ ಸಮನ್ವಯವೂ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿದೆಯೇ? ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲದೇ ಒಬ್ಬನೇ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪೂಜ್ಯನೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಿರಸ್ಕಾರ್ಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಒಬ್ಬನೇ ಕಾಮದೇವನೇ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತ್ಯಾಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮವನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಮಹಾಪಾಪಿ, ಮಹಾವೈರಿ ಎಂದು ನಿಂದಾವಾಕ್ಯಗಳೂ ಇವೆ.

“ಮಹಾಶನೋ ಮಹಾಪಾಪ್ತಾ ವಿದ್ವೇನಮಿಹ ವೈರಿಣಂ”

ಹಾಗೆಯೇ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಕಾಮವು ಶ್ರೀಭಗವಂತನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ರೂಪವೆಂದೂ ಅದೇ ಶ್ರೀಗೀತಾಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮಾವಿರುದ್ಧೋ ಭೂತೇಷು ಕಾಮೇಷ್ವಿ ಭರತರ್ಷಭ”

ಪ್ರಶ್ನೆ 4:- ಒಂದೇ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಅನಿಷ್ಟನೆಂದೂ, ಇಷ್ಟನೆಂದೂ ಕರೆಯುವ ಗೊಂದಲವು ಗೀತಾಚಾರ್ಯನಿಗೂ ಇರಬಾರದೇಕೆ?

ಉತ್ತರ:- ಗೀತಾಚಾರ್ಯನಲ್ಲಿ ಭ್ರಮೆ, ಸಂಶಯ, ವಿಪರ್ಯಯ, ಗೊಂದಲ ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾವುದರ ಸೋಂಕೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿರುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 5:- ಹೇಗೂ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವೇ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಪೂಜ್ಯ ಎಂದು ಒಬ್ಬನಿಂದಲೇ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಡುವುದು ವಿರೋಧವೇ ತಾನೇ!

ಉತ್ತರ:- ಗೀತೆಯ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ವಿರೋಧವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಒಬ್ಬನೇ ಕೆಲವು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರ್ಯನಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಆದರಣೀಯನಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೂ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು, ಧ್ಯಾನ, ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತುಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದಾಗ ಕಾಮವು ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದಾಗ ಅದು ಪೂಜ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗವದ್ವಿಷಯಕವಾದ ಕಾಮವು ಜ್ಞಾನಸಮಾಧಿಗೇ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಅಂಡಾಳ್, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಮೀರಾದೇವಿ ಮುಂತಾದವರು ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

ಕಾಮವು ಸಂದರ್ಭ-ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಒಬ್ಬನಿಗೇ ತ್ಯಾಜ್ಯಪೂಜ್ಯ ಎರಡೂ ಆಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನು ಕುಮಾರಸಂಭವದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಾಂತಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮನ್ಮಥನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸುಮಾಧಿಗೆ ಭಂಗವನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಶಿವನು ಆತನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬೂದಿಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ತಾನು

ಮದುವಣಿಗನಾಗಿ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯೊಡನೆ ಹಸೆಯಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಅದೇ ಶಿವನೇ ಕಾಮದೇವನ ಬಾಣಗಳ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ ಎಂದು ಮಹಾಕವಿಯು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

“ತಪಃಪರಾಮರ್ಶವಿವೃದ್ಧ ಮನ್ಯೋಃ.....ಕೃಶಾನುಃ ಕಿಲ ನಿಷ್ಪಪಾತ |

ತಾವತ್ಸವಹ್ನಿರ್ಭವನೇತಜನ್ಮಾ ಭಸ್ಮಾವಶೇಷಂ ಮದನಂ ಚಕಾರ” ||

(ಸರ್ಗ 3/71-72)

“ತಸ್ಯಾನುಮೇನೇ ಭಗವಾನ್ವಿಮನ್ಯುಃ ವ್ಯಾಪಾರಮಾತ್ಮನೃಪಿ ಸಾಯಕಾನಾಂ” |

(ಸರ್ಗ 7-93)

ಕಾಮವು ಯಾವಾಗ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಯಾವಾಗ ಪೂಜ್ಯ-ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗಮಹಾಗುರುಗಳು ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಮಾಡಿದ್ದರು. “ಕಾಮವು (ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಎಂಬ) ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಬಂದಾಗ ತ್ಯಾಜ್ಯ, (ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬ) ಪುರುಷಾರ್ಥಚತುಷ್ಟಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಬಂದಾಗ ಅದು ಪೂಜ್ಯ.” ಎಂಬುದು ಅವರು ಘೋಷಿಸಿದ ಆ ಸೂತ್ರ. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಗಳಿಂದ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಕಾಮವು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವೇ ಆಗುತ್ತದೆಯೆಂದೂ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಕೃತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವುದು ಎರಡೂ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವೇ ಆಗಿದೆ. ಆತನು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅರ್ಥಿಗಳು ಆತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ತಪಸ್ಸಂಯಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಆತನನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಬೇಕು-ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಕಾಮಪೂಜೆಯ ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಕಾಮದಹನದ ಹಬ್ಬ ಎರಡೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 6:- ಕಾಮನ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕಂಡಕಂಡವರ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣದ ನೀರನ್ನೆರಚಿ ಅವರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಲಿನಮಾಡುವುದು ಅಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಕಂಡಕಂಡವರ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಎರಚುವುದು ಸಭ್ಯತೆಯಲ್ಲ. ಅದು ಸಭ್ಯತೆಯೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅನುಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾರು ಆ ಹಬ್ಬದ ಅರ್ಥ, ಪರಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ ಎರಚುವುದು ದೋಷವಲ್ಲ,

ವಸಂತೋದಕದ ಬದಲಿಗೆ ಕೆಸರನ್ನು ಎರಚಾಡುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 7:- ಕಾಮನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೆಟ್ಟವನಾಗಿರಬಹುದು, ಹೋಲಿಕಾ ರಾಕ್ಷಸಿಯೂ ಅತಿ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಮಾಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಸಹ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಆಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಷ್ಟೂ ಡುಂಠಾರಾಕ್ಷಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವೇ ಆಗುತ್ತದೆ-ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯೂ ಇದೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬದ ಅಂಗವೆಂದು ಸಭ್ಯರು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅತಿಸಾಮಾನ್ಯಮಟ್ಟದ ಪ್ರಾಕೃತರು ಅಂಥ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಂತೋಷ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಡಿಲಿಸಿದಾಗ ಅದು ಮಹಾಪರಾಧವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದಲ್ಲದೇ ಡುಂಠಾರಾಕ್ಷಸಿಗೆ ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಷ್ಟೂ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯೂ ನೀತಿಪೂರ್ಣವೇ ಆಗಿದೆ, ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳು ಆಸುರೀ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ದೈವೀಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ತತ್ವವು ಇಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ.

ವಿಮರ್ಶಕರು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ದುಷ್ಟವಾದ ರುಚಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜನರಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತದೆ. (ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದಗಳೂ ಇರಬಹುದು) ಅಂಥ ಜನರು ಆ ಹಬ್ಬವೊಂದುದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಚಾಳಿಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಸಭ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಬೇಕೆಂಬ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯವೂ ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಒಂದು ಗಮನೀಯವಾದ ಅಂಶ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 8:- ಹೋಲಿಕಾ ಮತ್ತು ಡುಂಠಾರಾಕ್ಷಸಿಯರು ಅಂದು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಓಡಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೋ?

ಉತ್ತರ:- ಮೊದಲು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯಬೇಡಿರಿ-ಎಂದು ದೂರಕ್ಕೆ ದೂಡಲ್ಪಡಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 9:- ಕಾಮನನ್ನಾಗಲಿ ಹೋಲಿಕಾರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸೌದೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ರಾಶಿಹಾಕಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವುದು ಈ ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಆ ಸೌದೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಮೈಲಿಗೆಯವರ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು-ಎಂಬ ಅನುಶಾಸನವು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ? ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸೌದೆಯ ರಾಶಿಗೆ ಶುಚಿಯಾದವರ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಧರ್ಮ. ಅಗ್ನಿಯು ಸ್ವತಃ ಶುದ್ಧವಾದರೂ ಶುದ್ಧರಾದವರ ಮನೆಯ ಅಗ್ನಿಯು ಮತ್ತೂ ಶುದ್ಧ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳು ಇಂಥ ಧರ್ಮಮಯವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟು, ಇರುವಿಕೆ, ಜೀವನದ ಬಯಕೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯವಿಧಿ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಲಸಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಪಾಠವು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಾಠವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವವರು ಆ ಹೊಲಸಿಗೆ ತಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದಿರುವಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 10:- ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಬೆಂಕಿಯ ಬೂದಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಮೈಗೆ ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ರೂಢಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ಮಹಾದೇವನು ತನ್ನ ವಿಜಯದ ಕುರುಹಾಗಿ ಆ ಆಸುರರ ಬೂದಿಯನ್ನು ಮೈಗೆ ಬಳಿದುಕೊಂಡ ಎಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ದುಷ್ಟಕಾಮವು ಧ್ವಂಸವಾಯಿತು. ಆಸುರೀಶಕ್ತಿಗಳ ಧ್ವಂಸವಾಯಿತು ಎಂಬುದರ ನೆನಪಿನೊಡನೆ ಕಾಮ (ಹೋಲಿಕಾ) ದಹನದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಮೈಗೆ ಪ್ರಸಾದಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಅದು “ರಕ್ಷ” ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಪೀಡಾಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ, ದೈವಭಕ್ತಿಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಕಾಮವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಯೋಜನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಅದರ

ಹೊರಗಡೆಯ ಪ್ರತೀಕವನ್ನು (ಸೌದೆಯ ರಾಶಿಯನ್ನು) ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಾಮನು ಮನಸಿಜ (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದು). ಮನಃ (ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಡೆಯುವುದು), ಮದನ (ಮದವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು) ಇತ್ಯಾದಿ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಗಳಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ರಾವಣನ ತಲೆಯಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದರೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳು ಅದರ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧ್ವಂಸಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಕಾಮಧ್ವಂಸವು ಅತಿ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ, ಮಹಾದೇವನು ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ, ನಾರಾಯಣಮಹರ್ಷಿ ಅದನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಅಟ್ಟಹಾಸಮಾಡಿದ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಶಂಕರ, ನಾರಾಯಣ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯತೆಯ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಾಗಲೇ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳಿಯುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅದರ ಸಂಸ್ಕಾರ ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು:

“ದೇಹಿಯು ಆಹಾರ (ವಿಷಯ)ಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಆ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ರಸ (ರಾಗವು) ಮಾತ್ರ ಅಷ್ಟರಿಂದ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಆ ರಸ (ರಾಗವು) ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತದೆ.

“ವಿಷಯಾ ವಿನಿವರ್ತನ್ತೇ ನಿರಾಹಾರಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ |
ರಸವರ್ಜಂ ರಸೋಽಪ್ಯಸ್ಯ ಪರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿವರ್ತತೇ”

ಉದಾಹರಣೆಗೆ-ಏಕಾದಶಿಯ ದಿವಸ (ಭಗವದ್ಧ್ಯಾನ ಸಮಾಧಿಯ ರಸದಲ್ಲಿರದೇ) ಹೊರಗಿನ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇದ್ದರೂ, ಮನಸ್ಸು ದ್ವಾದಶಿಯ ಪಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಭಕ್ಷ್ಯ-ಭೋಜ್ಯ-ಚೋಷ್ಯ ಲೇಹ್ಯ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣವೆಂಬ ರಸ(ರಾಗ)ದಿಂದ ತುಂಬಿರಬಹುದು. ಭಗವದ್ಧ್ಯಾನ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಆ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅನಿಷ್ಟವಾದ ರಸವೂ ಶೋಷಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಆಹಾರ, ಸತ್ಸಹವಾಸ,

ಸಚ್ಚಿಂತನ ಮುಂತಾದ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ದುಷ್ಟವಾದ ಕಾಮವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಪರಮಾತ್ಮ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಅದು ನಿಶ್ಶೇಷವಾಗಿ ಶೋಷಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀರಾಮನು ರಾವಣನ ತಲೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು, ಆದರೆ ಅವನು ಕಡೆಗೆ ರಾಕ್ಷಸನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾಗ ರಾವಣಸಂಹಾರ ಆಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಂತೆಯೇ ಕಾಮಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗವಾದಾಗ ಅದು ಧ್ವಂಸಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಇದು ಅತಿಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ತಪಸ್ಸಮಾಧಿಯ ಪರಿಪಾಕದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಇದು ಸಮಾಧಿಯ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕವಾದ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೂ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹದ ಕಾಮನೆಗಳೂ ಒಂದು ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಆತ್ಮಕಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಲಯಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

* * * * *